

OPERACJA OGÓLNOPOLSKA

WYJAZD STUDYJNY

– OD BACÓWKI DO FABRYKI, DOBRE PRAKTYKI

Województwo podkarpackie, 29.08 – 02.09.2017 r.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
„Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi”,
„Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020”

Projekt opracowany przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie

Praktyczne aspekty chowu i hodowli owiec na przykładzie Kołudy Wielkiej

Anna Jarzynowska
Instytut Zootechniki –PIB
Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”,
„Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi”,
„Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020”

Projekt opracowany przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie

Owce hodowane w IZ PIB ZD

Kołuda Wielka

Merynos Polski Barwny – objęty programem ochrony zasobów genetycznych

- 250 matek
- 30 przystępek
- 23 tryków (11 linii ojcowskich)

Plenno-mleczna Owca Kołudzka

- 62 matki
- 3 tryki

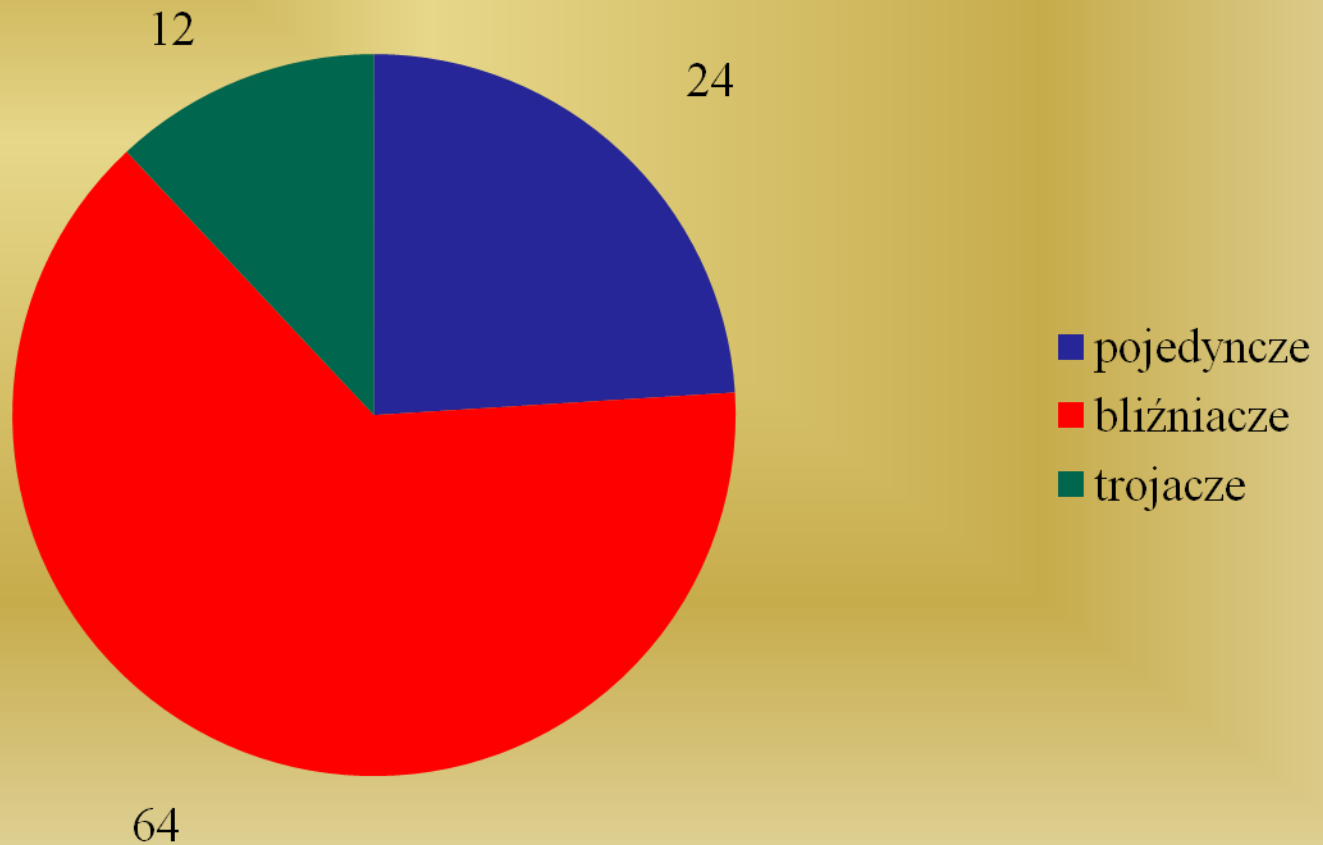
MERYNOS POLSKI BARWNY

Charakterystyka rasy

- **Barwa wełny: czarna, pojedyncze osobniki „siwe” (czarny+biały) i brązowe – wydajność 5,7 kg/szt.**
- **Tryki dorosłe masa ciała 80-100 kg**
- **Maciorki masa ciała 55-65 kg**
- **Płodność 85-95%**
- **Plenność 145 - 165%**
- **Użytkowość rozplodowa 1,15 – 1,3**
- **Średnia masa ciała jagniąt:**
  - **przy urodzeniu 4,7 kg**
  - **przy odsadzeniu (56 dni) – 17,5 kg**

Struktura typów urodzeń 2017 r. (%)

Liczebność miotów %

Typy umaszczenia wśród jagniąt

- „muflon”
- „borsuczy wygląd”
- „jednolicie barwny”

Jagnię brązowe typu „muflon”

Umaszczenie typu „jednolicie barwny”

Umaszczenie typu borsuczy wygląd

PLENNO – MLECZNA OWCA KOŁUDZKA

Owca kołudzka

Została wytworzona w Instytucie Zootechniki – PIB, w Zakładzie Doświadczalnym Kołuda Wielka, w latach 1995 – 2005, przez **dr inż. Kazimierza Kormana**

Jest mieszańcem trójrasowym owiec:

- plennych (37,5%) - owca fińska, romanowska
- mlecznych (37,5%) - owca wschodnio-fryzyjska
- wełnisto - mięsnych (25,0 %) – owca wielkopolska, kamieniecka i merynos polski

Owca kołodzka została wytworzona w celu poprawy opłacalności chowu owiec, poprzez:

- Poprawę wskaźników plenności, a tym samym zwiększenie produkcji jagniąt rzeźnych
- Owce wysokopienne muszą charakteryzować się wysoką mlecznością, a to stwarza szansę mlecznego użytkowania owiec także na nizinach

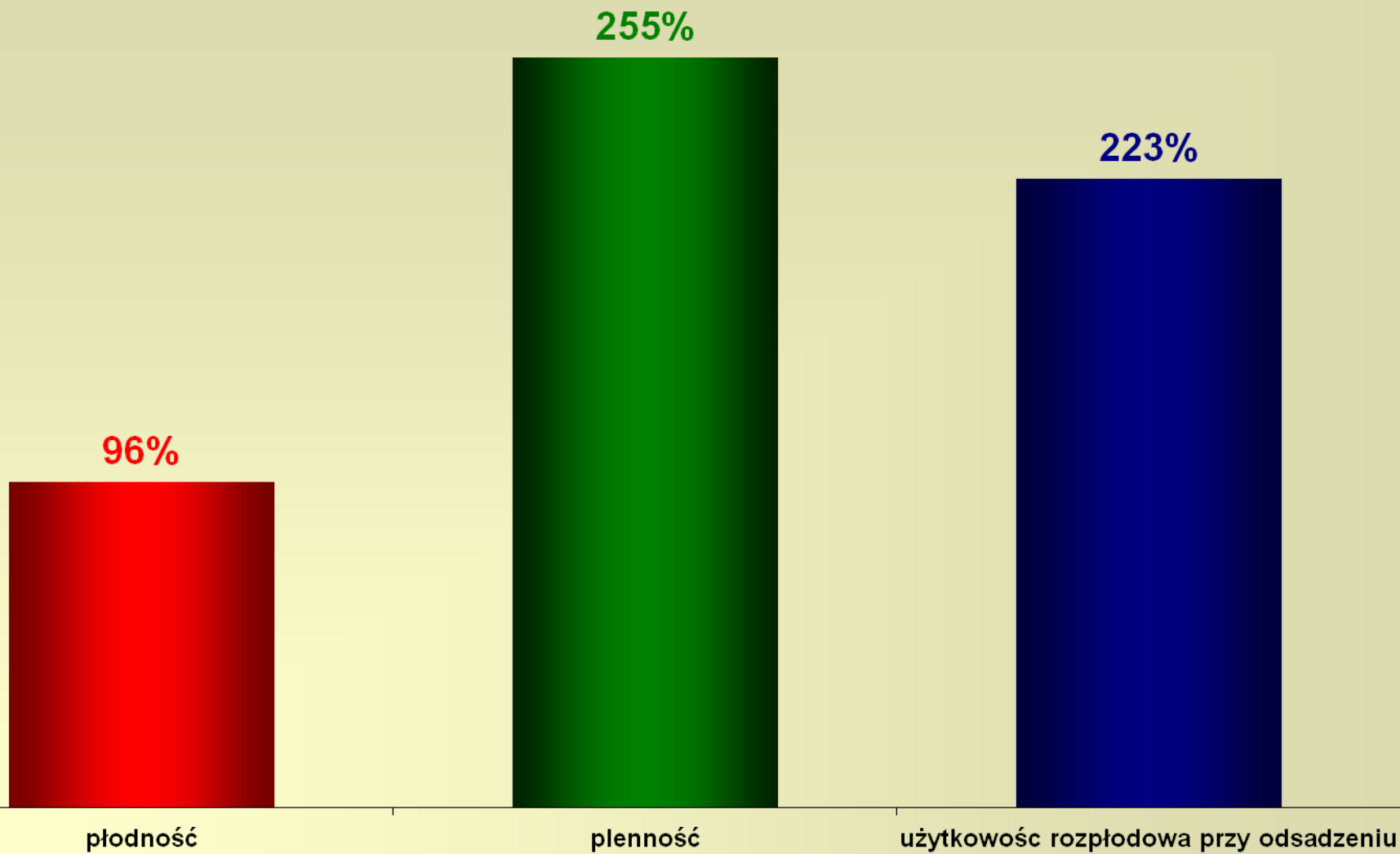

← **Maciora owcy
kołudzkiej m.c.
60 kg**

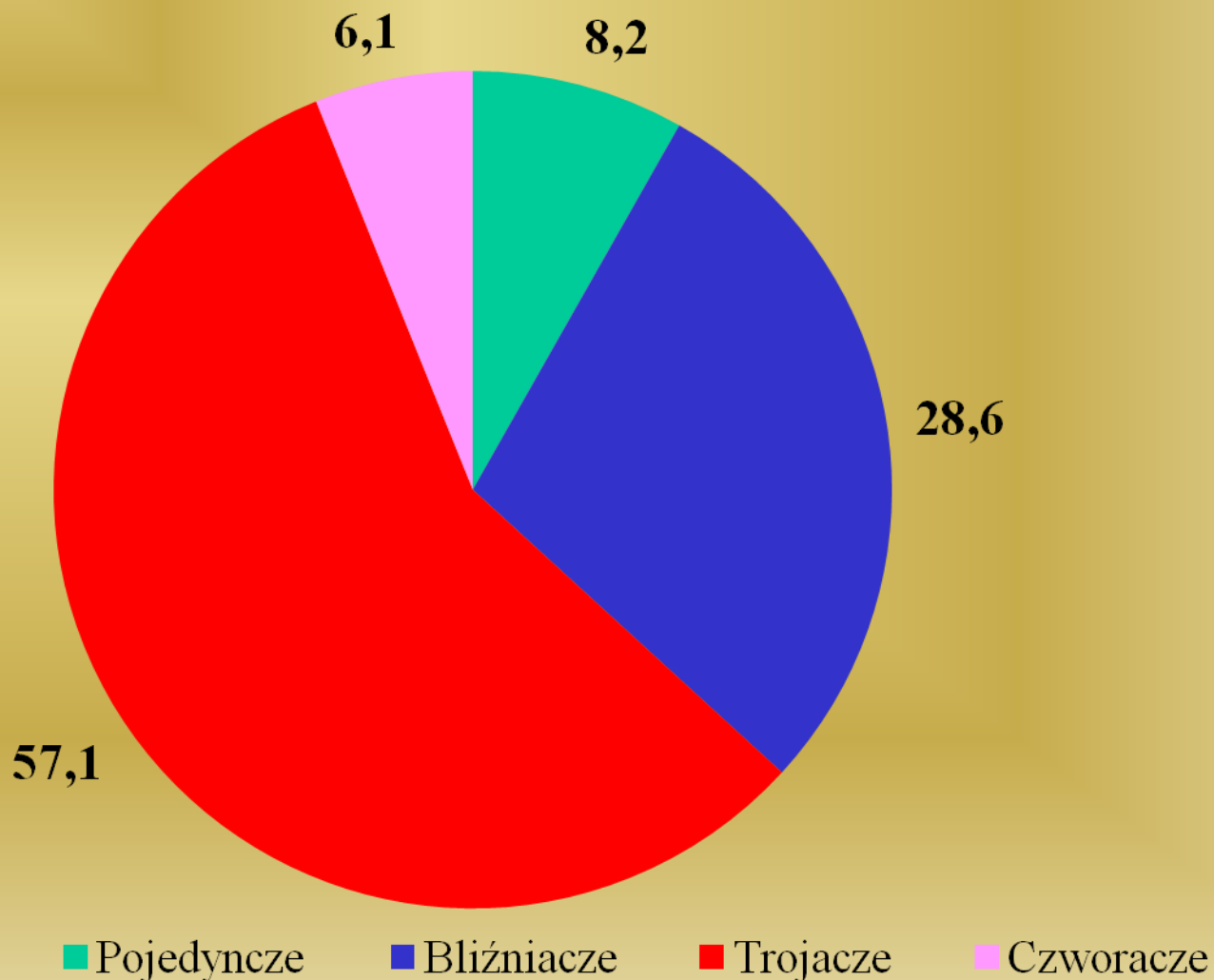

**Tryk owcy
kołudzkiej m.c.
80 kg** →

Użytkowość rozplodowa owiec dorosłych 2017 r.

Liczebność miotu- rok 2017 (%)

Średnia masa jagniąt: - przy urodzeniu 4,2 kg
- przy odsadzeniu 16,9 kg

UŻYTKOWOŚĆ MLECZNA

DÓJ OWIEC-mechaniczny

Produkcja i skład mleka

Cecha	Owca kołodzka	MPB
Dni doju	90	90
Ilość udojonego mleka (kg/1 matki)	65	37
Zawartość w mleku (%):		
- suchej masy	15,9	19,6
- tłuszczu	6,0	8,7
- białka	5,8	6,7
Produkcja suchej masy mleka od 1 matki (kg)	10,33	7,25

Sery wyrabiane w przyfermowej przetwórnicy mleka IZ-PIB ZD Kołuda Wielka

- ✓ **Biały Kołodzki typu Bundz**
- ✓ **Kołodzki Wędzonek**
- ✓ **Bryndza owcza (pomazankowy)**
- ✓ **Oveta Kołodzka (solankowy)**
- ✓ **Śniadaniowy Kołodzki (kwasowo-podpuszczkowy)**
- ✓ **Kaszkawał Kołodzki (ser dojrzewający)**
- ✓ **Jogurt Kołodzki naturalny**

**KOŁUDZKA
OWCARELA**
Srednia wartosc odzywcza
100g produktu:
Bialko 25g
Tluszcz 31g
Wartosc energetyczna
1570kJ
Nalezy spozyc
do ..... g
Masa netto ..... g
Producent: IZ ZZO KOLUDA WIELKA, 88-160 Janikowo

**SER KOLUDZKI
OWCZY**
Srednia wartosc odzywcza
100g produktu:
Bialko 25g
Tluszcz 31g
Wartosc energetyczna
1570kJ
Nalezy spozyc
do ..... g
Masa netto ..... g
NZ: KW172001-04-10
Producent: IZ ZZO KOLUDA WIELKA, 88-160 Janikowo

**TWAROZEK
OWCZY**
IZ ZZO KOLUDA WIELKA

**SER OWCZY
SMAZONY**
IZ ZZO KOLUDA WIELKA

**BRINDZA
OWCZA**
IZ ZZO KOLUDA WIELKA

**OVETA KOLUDZKA
OWCZA**
Srednia wartosc odzywcza
100g produktu:
Bialko 12g
Tluszcz 10g
Wartosc energetyczna
870 kJ
Nalezy spozyc
do ..... g

**SER TWAROGOWY
BIALY OWCZY**
Srednia wartosc odzywcza
100g produktu:
Bialko 15g
Tluszcz 20g
Wartosc energetyczna
1080 kJ
Nalezy spozyc
do ..... g
Masa netto ..... g
NZ: KW 1/18
Producent: IZ PIB ZD KOLUDA WIELKA, 88-160 Janikowo

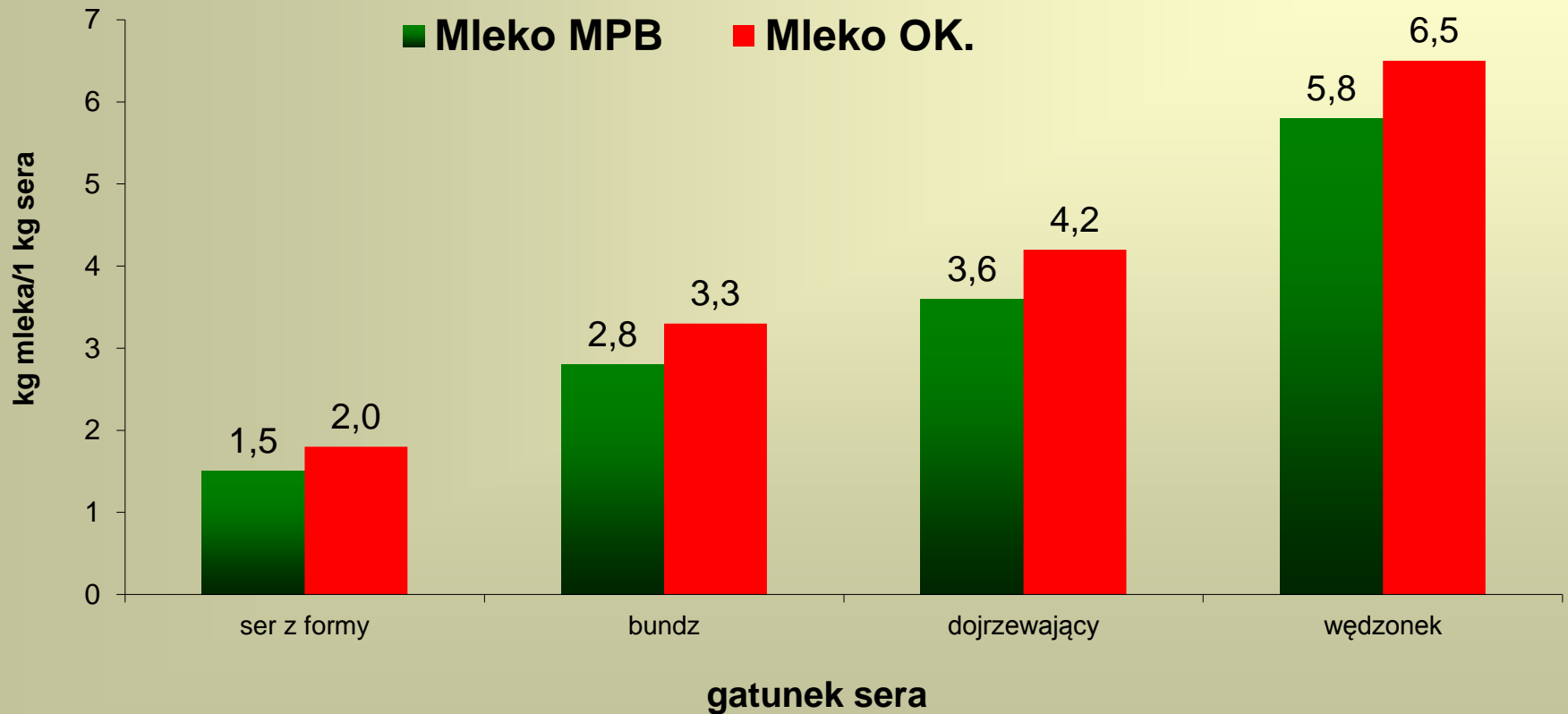
**SER KOLUDZKI
OWCZY**
Srednia wartosc odzywcza
100g produktu:
Bialko 25g
Tluszcz 31g
Wartosc energetyczna
1570kJ
Nalezy spozyc
do ..... g
Masa netto ..... g
NZ: KW172001-04-10
Producent: IZ ZZO KOLUDA WIELKA, 88-160 Janikowo

**KOŁUDZKI
WEDZONKI**
IZ ZZO KOLUDA WIELKA

Efektywność produkcji zależy od składu mleka i technologii produkcji

Ilość mleka przeznaczona na wyprodukowanie 1 kg sera

**Średni skład serów z mleka owczego (g w 100g)
zależy od zastosowanej technologii produkcji, a nie od
składu mleka**

	Biały typu bundz	Bryndza	Oveta	Wędzonek	Półtwardy
Białko	15	17	13	26	21
Tłuszcz	20	21	20	10-16	23
Kcal	266	288	260	236	324

Jedynie skład
jogurtu owczego
jest taki sam, jak
mleka z którego
został
wyprodukowany

PL
04 07 72 04

JOGURT OWCZY naturalny

Skład: pasteryzowane mleko
owcze, żywe kultury bakterii
Srednia wartość odżywcza
100 g produktu:

Białko	5,1 g
tluszcz	6,1 g
węglowodany	4,7 g
wartość energetyczna	432 kJ, 104 kcal

Przechowywać w temp. do 16°C
Należy spożyć do: 22.10.13

Masa netto: 162g

INSTYTUT ZOOTECHNIKI PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY
ZAKŁAD DOŚWIADCZALNY KOŁUDA WIELKA 88-160 Janikowo

Dlaczego wyroby z mleka owczego są produktem poszukiwanym przez konsumentów???

- ✓ **W odróżnieniu od produkcji przemysłowej są wyrobem rękodzielniczym co sugeruje wysoką jakość produktu**
- ✓ **Są wyrabiane wyłącznie z naturalnych składników (mleka owczego), bez syntetycznych dodatków, konserwantów**
- ✓ **Konserwacja naturalnymi metodami, dodatek soli, wędzenie, kultury serowarskie produkujące kwas mlekowy**
- ✓ **Są produktami sezonowymi, co gwarantuje autentyczność produktu owczego**
- ✓ **Należą do kategorii żywności o właściwościach prozdrowotnych, gdyż są źródłem bioaktywnego CLA (ok. 1 g w 100 g tłuszczu)**

Wyróżnienia dla naszych serów

Tytuł: „Polski Producent Żywności”

- za „Wędzonek Kołudzki”
- za „Ser Kołudzki Owczy”
- za „Ovetę Kołudzką”

Certyfikat konsumenckiego konkursu jakości produktów
„Najlepsze w Polsce” dla sera pomazankowego „Bryndza
Owcz” Nadane przez: Towarzystwo im. Hipolita
Cegielskiego; Radio Merkury

I miejsce dla „Kołudzkiego Serka Śniadaniowego” podczas II
Ogólnopolskiego Festiwalu Nieskończoności Form Mleka,
zorganizowanym przez Slow Food w Sandomierzu

W 2013 roku zostaliśmy wpisani na listę członków sieci
regionalnej „Dziedzictwo Kulinarne - Kujawy i Pomorze”

Żywienie owiec

- Owce utrzymywane w systemie alkiejowym
- Żywnione wg tradycyjnych norm IZ
- Pasze objętościowe:
  - latem: zielonka z upraw polowych (lucerna, trawa), siano z traw
  - zimą: sianokiszonka z lucerny lub traw, kiszonka z wysłodków buraczanych, siano z traw
- Pasza treściwa granulowana, ziarno jęczmienia i owsa

Uproszczona kalkulacja przychodów od 1 matki

Wyszczególnienie	OK	MPB
Średnia masa jagnięcia (kg)	41,3	40,7
Cena za 1 jagnię	297,4	292
Przychód ze sprzedaży jagniąt od matki	663,1	373,8
Dopłata rolnośrodowiskowa (do 200 szt.)	-	268
Dopłaty bezpośrednie	110	110
Razem	773,1	751,8
Ilość sera typu bundz wyprodukowana z mleka 1 matki (41 zł/kg)	19,5	13,6
Wartość finansowa ww. sera w przeliczeniu na 1 matkę	799,5	557,6
Razem wartość przychodów finansowych	1572,6	1309,4

Koszty żywienia w przeliczeniu na 1 matkę

Wyszczególnienie	zł/szt.
Pasze z zakupu (mieszanki pasz treściwych)	350
Pasze gospodarskie (siano, zielonka, kiszonka)	185
Razem koszt żywienia 1 matki	535

**OSTATNIE BADANIA
ŻYWIENIOWE**

- **W celu poprawy wyników użytkowości mlecznej przeprowadzono badania nad zastosowaniem mieszanki ziołowej w warunkach żywienia paszami letnimi (owca kołudzka) i zimowymi (merynos barwny)**
- **Stosowano dodatek mieszanki ziołowej do paszy treściwej w ilości 10 i 20 g/szt./dobę**

Skład mieszanki ziołowej (%)

Wyniki

1. Dodatek ziół do paszy treściwej w **ilości 20 g/szt./dobę** zwiększył produkcję mleka owczego, w okresie zimowym o 20%, a w letnim o 16%, poprawił zdrowotność wymion oraz jakość mikrobiologiczną mleka owiec, w obu sezonach żywienia.
2. Ziola dodane do paszy treściwej w sezonie zimowym **w ilości 10 i 20 g/szt./dobę**, a w letnim **w ilości 20 g** poprawiły parametry jakości prozdrowotnej tłuszczu mlecznego, a tym samym tłuszczu bundzu.
3. Mieszanka ziołowa istotnie obniżyła zawartość **cholesterolu** w mleku udojonym w sezonie zimowym (średnio o 25%), natomiast nie miała wpływu na jego zawartość w mleku udojonym w sezonie letnim.

Dziękuję za uwagę